

GÈNESI

Els orígens

La creació

1

1 Al principi¹, Déu va crear el cel i la terra. 2 La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien la superfície de l'oceà, i l'Esperit de Déu planava sobre les aigües.

3 Déu digué:

--Que existeixi la llum.

I la llum va existir. 4 Déu veié que la llum era bona, i separà la llum de les tenebres.

5 Déu va donar a la llum el nom de dia, i a les tenebres, el de nit.

Hi hagué un vespre i un matí, i fou el primer dia.

6 Déu digué:

--Que hi hagi un firmament enmig de les aigües, per a separar unes aigües de les altres.

7 I va ser així. Déu va fer la volta del firmament i va separar les aigües que hi ha a sota la volta de les que hi ha a sobre. 8 Déu donà a la volta del firmament el nom de cel.

Hi hagué un vespre i un matí, i fou el segon dia.

9 Déu digué:

--Que les aigües de sota el cel s'apleguin en un sol indret i apareguin els continents.

I va ser així. 10 Déu donà als continents el nom de terra, i a les aigües aplegadas, el de mar. Déu veié que tot això era bo.

11 Déu digué:

-- Que la terra produeixi **vegetació**, herbes que facin llavor i arbres **de tota mena** que donin fruit amb la seva llavor, per tota la terra.

I va ser així. 12 La terra produí la vegetació, les herbes **de tota mena** que fan la seva llavor i els arbres **de tota mena** que donen fruit amb la seva llavor². Déu veié que tot això era bo.

13 Hi hagué un vespre i un matí, i fou el tercer dia.

14 Déu digué:

--Que hi hagi a la volta del cel uns llumeners per a separar el dia de la nit i assenyalar les festivitats, els dies i els anys, 15 i que des de la volta del cel il·luminin la terra.

I va ser així. 16 Déu va fer els dos grans llumeners: un de més gran que governés el dia i un de més petit que governés la nit; va fer també les estrelles. 17 Déu els col·locà a la volta del cel perquè il·luminessin la terra, 18 governessin el dia i la nit i separessin la llum de les tenebres. Déu veié que tot això era bo.

19 Hi hagué un vespre i un matí, i fou el quart dia.

¹ La Creació és una creació *ex nihilo*, és a dir, del no res, la qual cosa significa que l'Univers té un principi en el temps i, per tant, no és etern. L'interessant aquí, és que se'ns dirà que des del principi de l'existència de l'univers, i conseqüentment de la Terra, fins el dia d'avui tota la diversitat, jerarquia i estructura de la vida quedà establerta de manera fixa i immutable.

² En aquest fragment s'explicita que des del principi són creades absolutament totes les espècies vegetals, la qual cosa no dona peu ni a l'extinció ni a l'aparició de noves varietats mitjançant la transformació de les existents. En definitiva s'estableix la impossibilitat d'una evolució en el regne vegetal. Així mateix, cadascuna de les espècies apareix clarament separada respecte la resta, de manera que no es pot pensar la possibilitat que totes elles comparteixin avantpassats comuns primitius i doncs, estiguin emparentades.

20 Déu digué:

--Que les aigües produeixin éssers vius que s'hi moguin i **animals alats** que volin entre la terra i la volta del cel.

21 Déu va crear els grans **monstres marins**, els éssers vius **de tota mena** que es mouen dintre l'aigua, i **tota mena** d'animals alats³. Déu veié que tot això era bo.

22 Déu els beneí dient-los:

--Sigueu fecunds, multipliqueu-vos i ompliu les aigües dels mars, i que els animals alats es multipliquin a la terra.

23 Hi hagué un vespre i un matí, i fou el cinquè dia.

24 Déu digué:

--Que la terra produeixi éssers vius de tota mena: **bestioles i tota mena d'animals domèstics** i feréstecs.

I va ser així. 25 Déu va fer tota mena d'animals feréstecs i domèstics i tota mena de cucs i bestioles⁴. Déu veié que tot això era bo.

26 Déu digué:

--Fem l'**home a imatge nostra**, semblant a nosaltres, i que **sotmeti** els peixos del mar, els ocells del cel, el bestiar, i **tota la terra** amb les bestioles que s'hi arrosseguen.

27 Déu va crear l'**home a imatge seva**, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona. 28 Déu els beneí dient-los:

--Sigueu fecunds i multipliqueu-vos, **ompliu la terra i domineu-la**; sotmeteu els peixos del mar, els ocells del cel i totes les bestioles que s'arrosseguen per terra⁵.

29 Déu digué encara:

--Mireu, us dono totes les herbes que fan llavor arreu de la terra i tots els arbres que donen fruit amb la seva llavor, perquè siguin el vostre aliment. 30 A tots els animals de la terra, a tots els ocells del cel i a totes les bestioles que s'arrosseguen, a tots els éssers vius de la terra, els dono l'herba verda per aliment.

I va ser així.

31 Déu veié que tot el que havia fet era molt bo.

Hi hagué un vespre i un matí, i fou el sisè dia.

³ En aquest passatge observam com es creen totes les espècies de peixos i ocells, adaptades perfectament al medi en el que habitaran. Les conseqüències d'aquesta afirmació són anàlogues al cas de la creació de les espècies vegetals.

⁴ Apareix ara tota la resta de la diversitat d'espècies animals, que no es presenten emparentades, sinó separades i fixes. És interessant fer esment a l'expressió "*animals domèstics*", doncs els animals domèstics són aquells que són domesticats, és a dir, ensinistrats i tractats per estar en companyia i al servei dels humans. La qüestió és que aquí l'ésser humà encara no ha aparegut a la Terra, però Déu ja produeix la seva creació tenint en ment a l'ésser que situarà al cim de la piràmide i jerarquia de la vida. Aquesta expressió ja avança, implícitament, el lloc que l'humà ocupa dins el cosmos des del punt de vista de la concepció creacionista, i per tant, la manera com la nostra espècie ha respost a la pregunta "Què som?" durant segles.

⁵ L'ésser humà és creat separatament als animals, immutable talment com el coneixemen avui en dia. De fet, se li atribueix una aparença semblant al Déu creador, de manera que denota la seva gran proximitat amb la divinitat (predilecció), la qual el situa al cim de la creació. Fins i tot, es pot dir que la creació en la seva totalitat ha estat condebuda amb l'objectiu de situar a dins l'humà per tal que se l'apropriï. Tot el creat és creat per a ell, de manera que en pot gaudir sense cap problema. La filosofia del segle XIX (curiosament, contemporània a Darwin) invertirà la relació de creació Déu-humà, afirmant que no és Déu qui crea a l'ésser humà a la seva imatge i semblança, sinó l'ésser humà qui crea a Déu a imatge i semblança seva. Així, la figura de Déu no seria més que una invenció humana, una projecció antropomòrfica.

L'home en el paradís

2

1 Així van quedar acabats el cel i la terra amb tots els seus estols. 2 El setè dia, Déu havia acabat la seva obra⁶. El dia setè, doncs, va reposar de tota l'obra que havia fet.

3 Déu va beneir el dia setè i en va fer un dia sagrat, perquè aquell dia reposà de la seva obra creadora.

4 Així foren els orígens del cel i de la terra quan van ser creats.

Quan el Senyor-Déu va fer la terra i el cel 5 no hi havia cap matoll ni havia nascut l'herba, perquè el Senyor-Déu encara no havia fet ploure, ni existia cap home que pogués conrear els camps. 6 Però de dintre la terra pujava una humitat que els amarava en tota la seva extensió.

7 Llavors el Senyor-Déu va modelar l'home amb pols de la terra. Li va infondre l'alè de vida, i l'home es convertí en un ésser viu⁷. 8 Després el Senyor-Déu plantà un jardí a l'Edèn, a la regió d'orient, i va posar-hi l'home que havia modelat. 9 El Senyor-Déu va fer néixer de la terra fèrtil tota mena d'arbres que fan goig de veure i donen fruits saborosos. Al mig del jardí hi féu néixer l'arbre de la vida i l'arbre del coneixement del bé i del mal.

10 De l'Edèn naixia un riu que regava el jardí, i des d'allà se separava en quatre braços: 11 el primer es diu Fison, i recorre tot el país d'Havilà, on hi ha or, 12 i l'or d'aquest país és molt fi; també s'hi troben la resina olorosa de bdellí i la pedra d'ònix.

13 El segon riu es diu Guihon, i recorre tot el país de Cuix. 14 El tercer riu és el Tigris, que passa per la part oriental d'Assíria, i el quart és l'Eufrates.

15 El Senyor-Déu va prendre l'home i el va posar al jardí de l'Edèn perquè el conreés i el guardés. 16 I li va donar aquest manament:

--Pots menjar dels fruits de tots els arbres del jardí. 17 Però no mengis del fruit de l'arbre del coneixement del bé i del mal, perquè el dia que en mengis, tingues per cert que moriràs.

18 Llavors el Senyor-Déu es digué: «No és bo que l'home estigui sol. Li faré una ajuda que li faci costat.»⁸

19 El Senyor-Déu va modelar amb terra tots els animals feréstecs i tots els ocells, i els va presentar a l'home, per veure quin nom els donaria: cada un dels animals havia de portar el nom que l'home li posés. 20 L'home donà un nom a cada un dels animals

⁶ En tant que la creació és acabada, es dona per suposat que resta fixa i immutable i, per tant, no es contempla cap possibilitat d'evolució.

⁷ "Alè de vida" significa ànima, és a dir, aquella substància immaterial o espiritual que sobreviu al cos després de la mort. En el relat podem veure com l'humà és caracteritzat com un compost de cos (substància material) en ser "modelat del fang", i d'ànima. La possessió d'aquesta ànima com especial favor diví a la seva criatura predilecta implica l'aparició de la racionalitat com element definitori de l'espècie i, sobretot, la possibilitat de transcendència. En definitiva, l'humà s'assegura la tranquil·litat davant la mort amb la promesa d'una vida espiritual eterna. D'aquesta manera es dota de sentit a l'existència terrenal i es calma l'angoixa existencial que produeix la perspectiva de la mort amb la promesa d'una vida espiritual: vida i mort adquireixen el seu significat i sentit.

En relació a l'anterior, en una antiga edició en castellà de la Bíblia, es pot llegir en una nota aclaratòria a peu de pàgina el següent: "No es pues nuestra alma hija de la materia, sino del fondo mismo de Dios; a la manera que nuestro aliento procede del fondo de nuestras entrañas. Las potencias del alma denota nuestra inmortalidad e inmaterialidad".

⁸ La imatge que es dibuixa de la dona es perfila en primer lloc caracteritzada per la complementarietat de la seva existència, això és, la seva aparició posterior a l'home damunt la terra ve donada per un únic motiu que determina alhora la seva funció vital: fer companyia al mascle. D'aquesta manera la identitat femenina es defineix en relació al mascle, no té sentit sense ell. Existeix *per* fer-li costat i ajuda. Per tant, la dona es defineix a si mateixa pel conjunt de funcions que ha de realitzar al voltant del mascle per ajudar-lo, que són les pròpies de l'esfera domèstica.

domèstics i feréstecs i a cada un dels ocells; però no va trobar una ajuda que li fes costat.

21 Llavors el Senyor-Déu va fer caure l'home en un son profund. Quan quedà adormit, prengué una de les seves costelles i omplí amb carn el buit que havia deixat.

22 De la costella que havia pres a l'home, el Senyor-Déu va fer-ne la dona, i la presentà a l'home.

23 L'home exclamà:

--Aquesta sí que és os dels meus ossos i carn de la meua carn! El seu nom serà "dona", perquè ha estat presa de l'home. 24 Per això l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva dona, i des d'aquest moment formen una sola carn.

25 Tots dos, l'home i la seva dona, anaven nus, i no se n'avergonyien.

El pecat i les seves conseqüències

3

1 La serp era el més astut de tots els animals que el Senyor-Déu havia fet.

Preguntà, doncs, a la dona⁹:

--Així, Déu us ha dit que no mengeu dels fruits de cap arbre del jardí?

2 La dona va respondre a la serp:

--Podem menjar dels fruits de tots els arbres del jardí, 3 però dels fruits de l'arbre que hi ha al mig del jardí, Déu ha dit que no en mengem ni els toquem, perquè moriríem.

4 La serp li va replicar:

--No, no moriríeu pas! 5 Déu sap que, si un dia en menjàveu, se us obririen els ulls i seríeu igual com déus: coneixeríeu el bé i el mal.

6 Llavors la dona, veient que el fruit de l'arbre era bo per a menjar i feia goig de veure, i que era temptador de tenir aquell coneixement, en va collir i en va menjar; i va donar-ne també al seu home, que en menjà amb ella¹⁰. 7 Llavors a tots dos se'ls obriren els ulls i es van adonar que anaven nus. Van cosir fulles de figuera i se'n feren faldars.

8 Quan l'home i la dona van sentir els passos del Senyor-Déu, que es passejava pel jardí a l'aire fresc de la tarda, es van amagar entremig dels arbres del jardí, perquè el Senyor-Déu no els veiés.

9 Però el Senyor-Déu cridà l'home i li va dir:

--On ets?

10 Ell li va respondre:

--He sentit que et passejaves pel jardí i, com que vaig nu, he tingut por i m'he amagat.

11 El Senyor-Déu li replicà:

⁹ La serp es dirigeix a la dona i no a l'home, la qual moguda per la curiositat sucumbeix a la temptació i fa posteriorment sucumbir a l'home, causant l'expulsió del paradís, o el que és el mateix, l'inici dels mals per a la humanitat. Així, s'atribueixen a la dona les característiques de xafarderia, curiositat, temptació, ignorància i causadora de mals (si l'home li fa cas o la permet decidir).

¹⁰ Vegeu nota 9. En aquest fragment també es pretén alligonar als humans per tal que controlin la seva supèrbia i tinguin ben clar que Déu està per sobre d'ells i per tant, ells per davall. Els humans no han de gosar voler ser com Déu, conèixer per sí mateixos i decidir autònomament en llibertat, sinó que han d'aprendre que la virtut principal que Déu valora és l'obediència.

--Qui t'ha fet saber que anaves nu? És que has menjat del fruit de l'arbre que jo t'havia prohibit?

12 L'home va respondre:

--La dona que has posat al meu costat m'ha ofert el fruit de l'arbre i n'he menjat¹¹.

13 Llavors el Senyor-Déu va dir a la dona:

--Per què ho has fet, això?

Ella va respondre:

--La serp m'ha enganyat i n'he menjat.

14 El Senyor-Déu va dir a la serp:

--Ja que has fet això, seràs la més maleïda de totes les bèsties i de tots els animals feréstecs. T'arrossegaràs damunt el ventre i menjaràs pols tota la vida. 15 Posaré enemistat entre tu i la dona, entre el teu llinatge i el seu. Ell t'atacarà al cap i tu l'atacaràs al taló.

16 Després digué a la dona:

--Et faré patir les grans fatigues de l'embaràs i donaràs a llum enmig de dolors. Desitjaràs el teu home, i ell et voldrà dominar¹².

17 Després va dir a l'home:

--Ja que t'has escoltat la teva dona¹³ i has menjat el fruit de l'arbre que jo t'havia prohibit, la terra serà maleïda per culpa teva: tota la vida passaràs fatigues per treure'n l'aliment. 18 La terra et produirà cards i espines, i t'hauràs d'alimentar d'allò que donin els camps. 19 Et guanyaràs el pa amb la suor del teu front¹⁴ fins que tornis a la terra d'on vas ser tret: perquè ets pols, i a la pols tornaràs.

20 L'home va donar a la seva dona el nom d'Eva, perquè ella ha estat la mare de tots els qui viuen.

21 Llavors el Senyor-Déu va fer túniques de pell i va vestir l'home i la dona.

22 Després el Senyor-Déu digué:

--L'home s'ha tornat com un de nosaltres: ja coneix el bé i el mal! I si ara agafa el fruit de l'arbre de la vida, el cull i en menja, viurà per sempre!

23 Llavors el Senyor-Déu va expulsar l'home del jardí de l'Edèn, perquè treballés la terra d'on havia estat tret. 24 Un cop l'hagué expulsat, va posar a l'orient de l'Edèn els querubins amb la flama de l'espasa fulgurant per a guardar el camí de l'arbre de la vida.

**Copyright © 1993 Associació Bíblica de Catalunya, Editorial Claret i Societats Bíbliques Unides
Les notes explicatives a peu de pàgina han estat redactades per Pere J. Cabot.**

¹¹ La dona apareix com la responsable d'aquest acte transcendent que conduirà a l'expulsió del paradís i a l'aparició del el pecat, el dolor i el mals a la terra.

¹² En aquest càstig a la dona es fixa i justifica que l'esfera domèstica i reproductiva serà la seva pròpia: tenir infants i tenir cura d'aquests i del marit. Per altre costat s'explicita la posició de subordinació de la dona a l'home, al qual està sotmesa.

¹³ La lliçó que aquí es transmet per a l'home es pot resumir així: no facis cas a la dona, doncs no està preparada per decidir i, quan ho fa, ho fa malament.

¹⁴ La divisió sexual del treball queda instaurada i naturalitzada: l'home ha d'ocupar-se de l'esfera pública, de fer feina a fora de casa per alimentar la família, mentre que la dona queda encarregada de la llar, els infants i el marit.